



ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΘΕΜΑΤΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΛ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
2-6-2023

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1

Ο συγγραφέας του κειμένου κάνει μια ιστορική αναδρομή που αφορά την κοινωνική θέση της γυναίκας. Αρχικά, διατείνεται πως στην αρχαιότητα δεν είχε καμία αξία και δεν αντιμετωπιζόταν ισότιμα με τους άντρες. Ο προορισμός της σχετιζόταν αποκλειστικά με την αναπαραγωγή, γεγονός που τις καθιστούσε θύματα εκμετάλλευσης και βίας. Επισημαίνει πως στη σύγχρονη εποχή δεν έχει αλλάξει ιδιαίτερα η θέση της γυναίκας στην καθημερινή πρακτική. Τα περιστατικά βίας σε όλα τα επίπεδα συνεχίζουν να υφίστανται αλλά στις πολιτισμένες κοινωνίες καταδικάζονται ως παράνομα.

B1

1γ, 2γ, 3β, 4β, 5α

B2

Προφανώς: βεβαιότητα. Υποστηρίζεται ότι είναι καταφανές πως υπάρχουν διάφορες μεταξύ των δυο φύλων.

Όμως: αντίθεση. Η συγγραφέας του κειμένου θέλει να διευκρινίσει ότι, πάρα το γεγονός ότι υφίστανται διάφορες μεταξύ των δυο φύλων, ως άνθρωποι, και μάλιστα ως άνθρωποι που δρουν, διέπονται από ισότητα.

Δηλαδή: επεξήγηση. Πραγματοποιείται η επεξήγηση του ανθρώπου, ο οποίος δρα, καθώς ενασχολείται με δραστηριότητες, δίχως να έχει σημασία το φύλο.

Επειδή: αιτιολόγηση. Η συγγραφέας προβαίνει να αιτιολογήσει το γεγονός ότι οι γυναίκες βιώνουν έναν διαρκές κίνδυνο να υποστούν βία λόγω του φύλου τους.

Ωστε: συμπέρασμα. Σύμφωνα με το νεοφεμινισμό, η γυναίκα εκλαμβάνεται ως θύμα με αποτέλεσμα να διακρίνεται από το αντίθετο

φύλο και να προβάλλεται η έντονα μειονεκτική της θέση σε διαλόγους σχετικά με τις διακρίσεις.

B3

α) Η βία κατά των γυναικών, η οποία σε πολλές περιπτώσεις οδηγεί από πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης έως και σε δολοφονία, αποτελεί μία πρακτική που βιώνει ο σύγχρονος κόσμος σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο θύτης παίρνοντας τη θέση Δημιουργού αφαιρεί τη ζωή από έναν άλλον άνθρωπο, σαν αυτή να μην έχει καμία αξία. Ο συντάκτης του κειμένου προκειμένου να ευαισθητοποιήσει την αναγνώστρια/ τον αναγνώστη χρησιμοποιεί **το πρώτο πρόσωπο** (να αναλογιζόμαστε/ να συμπονούμε), με σκοπό, ενδεχομένως, να δημιουργήσει το αίσθημα του συνόλου και με ύφος οικείο και καθημερινό να αγγίξει τον άνθρωπο, ώστε συλλογικά να αντισταθεί ο καθένας στην αδικία. Επιπρόσθετα, ο συντάκτης έχει χρησιμοποιήσει σχήμα **υποτακτικής σύνδεσης** (δεν μπορεί παρά να αναλογιζόμαστε ...να συμπονούμε τις αμέτρητες γυναίκες θύματα, και να προσπαθούμε να οραματιζόμαστε δικαιοσύνη.) δημιουργώντας την ψευδαίσθηση ότι οι άνθρωποι υποτάσσονται σε δυνατότερους και υφίστανται βία.

Άλλα σχήματα λόγου:

- Επιπλέον, ο συγγραφέας χρησιμοποιεί σχήμα κλιμακωτό (να αναλογιζόμαστε - να συμπονούμε - να οραματιζόμαστε), αρχίζοντας από την απλή σκέψη που μπορεί να κάνει ο καθένας, στη συνέχεια περνά στο συναίσθημα που προκύπτει από τη σκέψη και καταλήγει στο όραμα το οποίο ενώνει την οικουμένη. Με τον τρόπο αυτό, ο συντάκτης τονίζει, ίσως, τα βήματα τα οποία θα οδηγήσουν στην αποσόβηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών.
- Αντίθεση: (οι καθιερωμένες ημέρες μνήμης δεν συγκινούν. Σήμερα, όμως,). Ο συντάκτης υπογραμμίζει τη διαφορά μεταξύ της παλαιότερης εποχής και του σήμερα, αποκαλύπτοντας ότι οι εποχές αλλάζουν.
- Συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο (αδικία, ενοχή)

β)

Η συντάκτρια του κειμένου εστιάζει την προσοχή της στο κίνημα του φεμινισμού, υπογραμμίζοντας την αντίθεση που υπάρχει μεταξύ των κλασικών φεμινιστριών και των νεοφεμινιστριών. Αρχικά, η αντίθεση υπαγορεύεται από το αίσθημα. Οι κλασικές φεμινίστριες νιώθουν χαρά. Αντίθετα, οι νεοφεμινίστριες διακατέχονται από έντονο πεσιμισμό. Ακόμη, οι κλασικές φεμινίστριες στοχεύουν να κατακτήσουν δικαιώματα, ελευθερία και ισονομία/ισότητα, ενώ οι νεοφεμινίστριες σκοπεύουν να επιβάλουν μία αιτιοκρατία η οποία πηγάζει από το φύλο. Με αυτό τον τρόπο, δημιουργείται η εντύπωση της αρένας, μίας μάχης

στην οποία ένα από τα φύλα θα επικρατήσει, ενώ ο κλασικός φεμινισμός κάνει λόγο για αλληλοσυμπλήρωση των φύλων.

Γ

Θέμα του κειμένου 3 είναι η απώλεια εργασίας και κατά συνέπεια η ανεργία του νέου. Το κείμενο κατακλύζεται από έντονα συναισθήματα που «πνίγουν» το νεαρό άνδρα. Μετά το πρώτο σοκ και την περιδιάβαση στην Αθήνα «τρεις βδομάδες τώρα», έρχεται αντιμέτωπος με τις τύψεις, τη στενοχώρια και τη δυσκολία να μιλήσει στη γυναίκα του για το δυσμενές αυτό συμβάν. Αυτό γίνεται εμφανές από τον μεταφορικό λόγο «να πάψω να κρύβομαι», που υποδηλώνει όλα αυτά τα στερεότυπα της κοινωνίας πως ο άνδρας πρέπει «υποχρεωτικά» να εργάζεται και η εργασία «ισοδυναμεί» με τον ανδρισμό. Τα παραδείγματα των περιοχών που αναφέρει μέσα σε διπλή παύλα και ασύνδετο σχήμα («Λαύριο, Πέραμα, Ραφήνα») καταδεικνύουν όλη την αγωνία του και τη συναισθηματική φόρτιση που βιώνει. Τέλος, η συχνή επανάληψη («οι αληθινοί άνδρες») στην τελευταία παράγραφο τονίζει με έμφαση τη συνειδητοποίηση του πρωταγωνιστή για τα πραγματικά χαρακτηριστικά ενός άνδρα.

Κατά τη γνώμη μου, το πεζό αυτό κείμενο μας φέρνει αντιμέτωπους με την πικρή πραγματικότητα της άποψης της κοινωνίας για το ανδρικό φύλο και την «υποχρεωτική» σύνδεσή του με την επαγγελματική επιτυχία. Δεν θεωρώ την αντίδραση του ήρωα υπερβολική ή αφύσικη, γιατί έχει εμποτιστεί δεκαετίες τώρα με την αντίληψη της κοινωνίας πως η αρρενωπότητα ισοδυναμεί με επαγγελματική υπεροχή, κάτι που δημιουργεί ασφυκτική πίεση στον άνδρα να αντεπεξέλθει σε αυτά τα «πρότυπα». Θεωρώ, κλείνοντας, πως ευχής έργον είναι να καταρριφθούν αυτά τα στερεότυπα στην πράξη και τα δύο φύλα να είναι ισότιμα με ίδιες υποχρεώσεις αλλά και απαιτήσεις από την κοινωνία προς αυτούς.

Δ.

Ζητείται ομιλία, επομένως χρειάζεται:

Προσφώνηση: Κυρίες και Κύριοι

Αποφώνηση: Ευχαριστώ για το χρόνο σας

Πρόλογος: Η συγκεκριμένη ομιλία πραγματοποιείται με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πρόκειται για μια ημέρα, που αποτελεί ορόσημο για την ανθρωπότητα, καθώς αναδεικνύεται η ισότητα μεταξύ των ανθρώπων μέσω της θεσμοθέτησης των νόμιμων δικαιωμάτων από το εθνικό και διεθνές δίκαιο. Βέβαια, δεν παύουν να υφίστανται ανισότητες μεταξύ τους, με πιο καταφανή την διάκριση μεταξύ των δυο φύλων.

Α' Ζητούμενο: φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σύγχρονη εποχή στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο:

- **υποτίμηση και αποκλεισμός της γυναίκας από το δημόσιο χώρο:**

Στα ισλαμικά κράτη η καταπίεση των γυναικών είναι διαρκής, εφόσον η θρησκεία δεν τους αναγνωρίζει ισότιμα δικαιώματα με αυτά των ανδρών.

- **έλλειψη δημοκρατικών αρχών:** σε κάποιες χώρες οι γυναίκες δεν έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε αντικειμενικές πηγές πληροφόρησης, λαμβάνουν απόλυτα ελεγχόμενη εκπαίδευση.

- **εργασιακή ανισότητα** μεταξύ των δύο φύλων και παραβίαση των εργασιακών δικαιωμάτων των γυναικών.

- **σωματική - σεξουαλική κακοποίηση:** οι βιασμοί και οι ξυλοδαρμοί γυναικών είναι ένα καθημερινό φαινόμενο.

- **πορνεία:** διάλυση της προσωπικής ζωής και κοινωνική περιθωριοποίηση

- **παραβίαση της ιδιωτικότητας και του απορρήτου:** προβολή προσωπικών στιγμών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

- **πόλεμοι:** οι γυναίκες και τα παιδιά είναι τα αθώα θύματα όλων των πολέμων.

- Η φροντίδα για την ανατροφή των παιδιών ανατίθεται, ως επί το πλείστον, στις γυναίκες.

- Η γυναίκα λόγω της νομικής εξίσωσης αποκτά πολλαπλούς ρόλους που την επιβαρύνουν και την εξαντλούν.

- Η οικιακή εργασία (φροντίδα του σπιτιού και των μελών της οικογένειας) δεν αναγνωρίζεται.

- Τα αγόρια και τα κορίτσια τυγχάνουν ανισότιμης διαπαιδαγώγησης και δεν απολαμβάνουν τον ίδιο βαθμό ελευθερίας στην ψυχαγωγία.

- Η γυναίκα αντιμετωπίζεται πιο αυστηρά σε θέματα ηθικής και συμπεριφοράς.

- Η «καριέρα» των γυναικών στο χώρο εργασίας θεωρείται, ακόμη και σήμερα, απόκλιση και όχι κανόνας.

- Η γυναίκα βιώνει προβλήματα στον επαγγελματικό χώρο (λ.χ. υποτίμηση των ικανοτήτων της, δυσκολίας ανέλιξης / αναρρίχησης στην ιεραρχία, καχυποψία από την πλευρά των συναδέλφων, σεξουαλική παρενόχληση από τους εργοδότες, κίνδυνος απόλυσης λόγω μητρότητας).

- Τα ΜΜΕ και η διαφήμιση υποβαθμίζουν ποικιλοτρόπως τη γυναικεία προσωπικότητα (την παρουσιάζουν ως «κοκέτα» / φιλάρεσκη, «σκεύος» ηδονής, καταναλώτρια, αφελή κ.ά.).

- Οι απαγορεύσεις και οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών στο χώρο της εκκλησίας διαιώνίζονται ακόμη και σήμερα.

- Στην πολιτική ζωή ισχύουν ακόμη οι ποσοστώσεις (=επιβολή ποσοτικών περιορισμών σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο).

Β 'Ζητούμενο:

- Έμφαση στην ανθρωπιστική παιδεία, διότι σφυρηλατεί ανθρώπους που σέβονται και εκτιμούν ο ένας τον άλλο.
- Βίωση της ισότητας στο σχολείο. Σεβασμός και αλληλοϋποστήριξη των μαθητών. Καθοριστική κρίνεται η συμβολή των δασκάλων / παιδαγωγών.
- Ενημέρωση, διαφώτιση και ευαισθητοποίηση των νέων από τα ΜΜΕ και τους διανοούμενους με καταγγελίες, συζητήσεις κ.ά.
- Πνεύμα συνεργασίας, διαλόγου και αλληλοκατανόησης ανάμεσα στους μαθητές καθώς και αμοιβαίες υποχωρήσεις.
- Κριτική αντιμετώπιση των παραδεδομένων και αποφυγή του εγωισμού, των προκαταλήψεων από την πλευρά των ανδρών.
- Αποβολή αυτοϋποτίμησης της γυναίκας μέσα από ενδοσκόπηση, απαλλαγή από τις προλήψεις του παρελθόντος, συμμετοχή στην πολιτική και κοινωνική ζωή, οικονομική ανεξαρτησία, αλλά κυρίως, μαζική και οργανωμένη διεκδίκηση δια του φεμινιστικού κινήματος.

Επίλογος: Συμπερασματικά, παρά την ύπαρξη νόμων για την εξασφάλιση της ισότητας μεταξύ των ανθρώπων, η ανάδειξη διακρίσεων σε κάθε πτυχή της ζωής παρουσιάζεται ως αναπόφευκτη. Βέβαια, οι υφιστάμενες ανισότητες είναι εφικτό να εξομαλυνθούν, με απώτερο σκοπό να απαλειφθούν εξολοκλήρου, μέσω της έμπρακτης συμβολής των ανθρώπων, σε οποιοδήποτε ηλικιακό επίπεδο κι αν βρίσκονται. Έτσι, θα επιτευχθεί σταδιακά η καθολική ισότητα μεταξύ των ανθρώπων, δίχως να λαμβάνονται υπόψη κριτήρια που θα επιφέρουν διακρίσεις.

Επιμέλεια: Βαρλάμη Ι., Βασιλειάδου Μ., Εσκιτζή Ρ., Σεβρής Κ., Τσέτσος Α.